

Departementaal-vertrouwelijk

Oplegger DOC-19 – bespreekpunt maatregelen Verkiezingen

Op 15 oktober jl. zijn in de Tweede Kamer moties aanvaard met aanvullende voorstellen voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezing van 17 maart 2021.

In bijgaande concept-Kamerbrief worden de voorstellen van de minister nader uitgewerkt. Over deze voorstellen vindt momenteel nog overleg plaats met de gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de verkiezingen. De Kamerbrief wordt daarop indien nodig aangepast, evenals op de PM punten. De Kamerbrief moet begin volgende week naar de Kamers.

De voorstellen betreffen onder meer:

- Alle kiezers van 70 jaar en ouder krijgen de mogelijkheid om per brief te kunnen stemmen.
- Kiezers kunnen op maandag 15 en dinsdag 16 maart in hun gemeente op een aantal locaties vervroegd hun stem uitbrengen, of aldaar de bescheiden afhalen die nodig zijn om een briefstem uit te brengen. Deze faciliteit is met name gericht op risicogroepen. In elke gemeente wordt, naar rato van het aantal kiesgerechtigden in de betreffende gemeente, een aantal locaties ingericht waar vervroegd stemmen mogelijk wordt gemaakt.
- De termijn tussen de stemming en het aftreden van de zittende leden van het vertegenwoordigend orgaan waarvoor de verkiezing wordt gehouden, wordt verlengd van de huidige 8 naar 13 dagen. De verlenging van deze termijn is nodig om de stembureaus en gemeenten in staat te stellen om het proces van het tellen van de stemmen uit te voeren met inachtneming van de coronamaatregelen. Ook voor kiezers uit het buitenland wordt zo meer tijd gecreëerd om hun stem uit te kunnen brengen.

De minister heeft toegezegd de Tweede Kamer uiterlijk begin november te berichten over de uitvoering van de moties. Een tweede wetsvoorstel zal op korte termijn in procedure worden gebracht en is tevens het laatste moment om nog wetgevingsvoorstellen te doen in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezing.

Gevraagd besluit: DOC-19 wordt gevraagd in te stemmen met doorgeleiding van de Kamerbrief (en de 'oplegger tbv ministerraad') naar de ACC van donderdag 29 oktober (en de MR van vrijdag 30 oktober).

Terugkoppeling interdepartementale sessie scenario Verkiezingen

Op 20 oktober is in een interdepartementale sessie aan de hand van bijgevoegd document doorgesproken over de voorbereiding van de verkiezingen. Dit leverde de volgende bevindingen/suggesties op:

- Belang van (geografische) spreiding van stemlocaties en kiezers (tijdsindicatie?), in verband met bereikbaarheid en reisbewegingen binnen de gemeente. Kies zoveel mogelijk voor stemlocaties op plekken waar burgers toch al moeten komen (scholen, supermarkten).

- Oproep om te komen stemmen staat – op het eerste gezicht – haaks op de boodschap 'blijf zoveel mogelijk thuis'. De boodschap 'ga stemmen' vraagt om een coherente en duidelijke communicatieboodschap in het licht van de algemene maatregelen. Mogelijkheden bezien om het stemmen te combineren met andere noodzakelijke activiteiten (boodschappen).

- Belang van communicatie over de verschillende mogelijkheden van stemmen, de geldende gezondheidsmaatregelen en het niet te vroeg afgeven van een volmacht (aan iemand die wellicht ook in quarantaine moet). Hierbij ook onderzoek onder kiezers betrekken (wordt in voorzien in overleg met Gedragsunit RIVM)

- Weersinvloeden: Als er lange wachtrijen buiten ontstaan is het van belang na te denken over weersinvloeden. De wetenschap dat je een half uur buiten in de regen in de rij moet wachten zal het opkomstpercentage niet positief beïnvloeden.

- Goede handhygiëne: Bij identificatie zullen stemmers hun mondkapje even af moeten zetten, en daarna weer op moeten zetten. Vervolgens wordt met dezelfde handen die net aan het mondkapje hebben gezeten aan het rode potlood gezeten. Bezien in het licht van het reinigen van de potloden.

- Uitstellen van verkiezingen: als er in NL ten tijde van verkiezingen sprake is van een strenge lockdown, dan lijkt uitstellen van de verkiezingen een te overwegen besluit.
- Handhaving: Het valt te overwegen om op de verkiezingsdag niet te beboeten maar alleen te waarschuwen als coronaregels worden overtreden.

Bovenstaande opmerkingen worden betrokken bij de verdere uitwerking van de maatregelen.